

مقایسه ی اثر بخشی دو رویکرد تحلیل ارتباط متقابل (TA) و راه حل محور در تغییر

سطح رضایت زناشویی زنان متاهل شاغل تهران

عبدالله شفیع آبادی^۱، لادن معین^۲ و میترا وحید واقف^{۳*}

چکیده

این پژوهش با هدف مقایسه ی اثر بخشی دورویکرد TA و راه حل محور در تغییر سطح رضایت زناشویی زنان تهران صورت گرفت. روش پژوهش از نوع نیمه آزمایشی پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل است. جامعه ی آماری شامل زنانی است که به ۱۰ مرکز مشاوره در تهران مراجعه کرده اند و مشکلاتی در رضایت زناشویی داشته اند. نمونه ی آماری پژوهش ۴۸ زن بودند که به روش تصادفی انتخاب شدند و به گونه ی تصادفی به ۳ گروه ۱۶ نفره تفکیک شدند. برای گرد آوری داده ها از پرسشنامه ی انریچ استفاده شد. فرضیه های پژوهش با توجه به پرسشنامه و با استفاده از تحلیل کوواریانس تجزیه و تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین اثر بخشی دورویکرد TA و راه حل محور بر تغییر رضایت زناشویی زنان متاهل تفاوت معناداری وجود ندارد و هر دو روش باعث افزایش رضایت زناشویی زنان می شوند، اما در خرده مقیاس مذهبی - عقیدتی و شخصیت روش TA موثرتر و در خرده مقیاس ارتباط با اقوام و مسایل جنسی روش راه حل محور موثرتر است.

واژه های کلیدی: تحلیل ارتباط محاوره ای (TA) ، روش درمانی کوتاه مدت راه حل محور ، رضایت زناشویی.

^۱ - استاد دانشگاه علامه طباطبایی تهران .

^۲ - استادیار و هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

^۳ - کارشناسی ارشد مشاوره .

*- نویسنده ی مسئول مقاله: Mitra_vahid1985@yahoo.com

پیشگفتار

با وجود تمام تلاش هایی که در عصر حاضر برای بالا رفتن جایگاه اجتماعی زنان صورت گرفت، به واسطه ی صنعتی شدن، امروزه زنان دچار مشکلات بیش تری هستند. زنان شاغل که خارج از خانه فشارهای شغلی را حتی بهتر از مردان به دوش می کشند، گاه در وظیفه ی اصلی خود که حفظ بنیاد خانواده است، دچار مشکل می شوند. اساسی ترین دلیل این مشکل را می توان در فراموشی نسبت به رضایت خودشان در برابر دگرخواهی شان یافت. خانواده بنیادی ترین واحد اجتماعی است و نظامی سازمان یافته است که در بقا و رشد نوع بشر نقشی بسیار با اهمیت دارد زیرا بستر رشد و رفاه جسمی، روانی و اجتماعی کودکان و عامل تعادل فیزیکی، روانی و اجتماعی است (لاسلول،^۱ ۱۹۹۱، به نقل از بوستان، ۱۳۸۶). حضرت محمد درباره ی اهمیت خانواده می فرماید: ((هیچ بنایی نزد خدا از ازدواج کردن محبوب تر نیست)).

زنانی که به تازگی ازدواج می کنند، کم تر به این نکته توجه می کنند که ممکن است زمانی عشق، افسانه ای آن ها کمرنگ شده و دلزدگی آغاز گردد، اما حقیقت این است که در صورت عدم توجه به پویا بودن این روابط و شناخت های متقابل زوجین، صمیمیت و عشق به تدریج رنگ می بازد و به همراه آن احساس خستگی عمومی عارض می شود. در شدیدترین نوع آن دلزدگی آغاز می گردد و به فروپاشی رابطه می انجامد (پانیس،^۲ ۱۹۹۶، ترجمه بیجاری، ۱۳۷۱).

الیس بر این باور است که میزان رضایت زناشویی در طول رشد طبیعی انسان کاهش می یابد و رضایت زناشویی توجه و مراقبت همیشگی را جلب می کند (فصیح، ۱۳۸۳) از این رو سالم سازی اعضای خانواده در رابطه هایشان اثر مستقیم در جامعه خواهد داشت. درمان زناشویی با تاکید بر مشکلات درهم تنیده و تعامل های روان رنجوری زوجین، دیدگاهی گسترده تر را مطرح ساخت که چگونه یکی از همسران موجب آسیب روانی در طرف مقابل می شود (گلدنبرگ، ترجمه نقش بندی، ۱۳۸۲).

در این پژوهش دو نظریه (تحلیل ارتباط محاوره ای)^۳ و (راه حل محور) انتخاب شده و اثر آن بر تغییر سطح رضایت زناشویی زنان مورد مقایسه قرار می گیرد.

نظریه ی (TA) که مخفف تحلیل ارتباط متقابل است، نظریه ای منظم و هماهنگ درباره ی شخصیت و پویایی اجتماعی ارائه می دهد و از تجربه ی بالینی و شکلی از درمان عقلی و عمل گرا استنتاج شده است. این روش می تواند توانایی های فرد را در تحمل و کنترل اضطراب هایش به

1- Lasswell

2- Paniss

3- Transactional analysis

سرعت افزایش دهد (شفیع آبادی، ۱۳۷۷). در این روش به چگونگی روابط متقابل حالات گوناگون شخصیت «من» اعم از (من کودکی، من بالغ و من والدینی) توجه می شود (کورسینی^۱، ۱۹۷۰، به نقل از شفیع آبادی، ۱۳۷۷). آشنایی با این روش به درمان جو کمک می کند تا با باورهایی که نسبت به خود داشته، مبارزه کند و در انتخاب هایش آزاد باشد تا دوباره در مورد این که چه کسی می خواهد باشد، تصمیم بگیرد (کاولیس^۲، ۱۹۹۵، به نقل از نوابی نژاد، ۱۳۸۳).

متغیر دیگر این پژوهش رویکرد راه حل محور است. این درمان دارای مولفه هایی چون مثبت دیدن، برچسب نزن، ایمان داشتن به توانایی مراجع و کوتاه مدت بودن است (گلدنبرگ، ترجمه ی حسین شاهی برواتی، ۱۳۸۲). هدف اصلی درمان راه حل محور این است که به درمان جویان یاری شود تا نگرش و نحوه ی بیان خود را از صحبت کردن درباره ی مشکل به صحبت کردن درباره ی راه حل تغییر دهند (شوارتز^۳، ۲۰۰۲، به نقل از کوری^۴، سید محمدی، ۱۳۸۵) تا درمان جویان تصور کنند چگونه دوست دارند اوضاع متفاوت باشد و برای بوجود آوردن این تغییرات چه کاری باید انجام دهند (کوری، ۲۰۰۵، ترجمه ی سید محمدی، ۱۳۸۵).

متغیر وابسته ی این پژوهش، رضایت زناشویی است که حالتی از رضایت و خشنودی از ازدواج است که از جنبه ی درون فردی، تجارب ذهنی، میان فردی و هماهنگی میان انتظارات انسان از ازدواج با واقعیت زندگی نشات می گیرد (نوابی نژاد، ۱۳۸۳).

در پژوهش های داخلی و خارجی گذشته اثر بخشی هر دو رویکرد تحلیل ارتباط متقابل (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت زناشویی مشخص شده است. برای مثال در ایران دانش (۱۳۸۴) و بوستان (۱۳۸۳) در حیطه ی TA و نظری (۱۳۸۲)، دیبایان (۱۳۸۴) و سودانی (۱۳۸۵) در ارتباط با تاثیر راه حل محور بر رضایت زناشویی و سایر متغیرهای وابسته کار کردند و در خارج از ایران بوهولست^۵ (۲۰۰۳) و آندرومیکو^۶ (۱۹۸۵) در ارتباط با TA و همامسی^۷ (۲۰۰۵)، ورتزل^۸ (۱۹۹۷)، ماد^۹ (۲۰۰۰) و نلسون^{۱۰} (۲۰۰۱) در حیطه ی رویکرد راه حل محور به پژوهش پرداختند.

1- - Corsini

2- Cavlis

3- Schwartz

4- Corey

5- Boholst

6- Andiromic

7- Hamamci

8- Wertzel

9- Maad

10- Nelson

با توجه به این که خانواده ارزشمندترین و اثر بخش ترین نهاد جامعه است و هیچ یک از آسیب های اجتماعی فارغ از تاثیر خانواده نیست. کاهش رضایت زناشویی از عامل های خطر ساز بروز آسیب های روان شناختی در کودکان و بزرگسالان است و نظام خانواده را که در واقع زیر بنای جامعه ی سالم است، مورد تهدید قرار می دهد (نوابی نژاد، ۱۳۸۳). سیر صعودی آمار طلاق، پیشی گرفتن شمار طلاق نسبت به ازدواج و وجود تعارضات و آشفتگی های روابط زوجین انگیزه ی پژوهشگران را برای یافتن راه کارهای مناسب جهت رویارویی با این پدیده ی اجتماعی افزایش داده است. از آنجا که زن نقشی اساسی در حفظ استحکام خانواده دارد، پژوهشگر بر آن شد که پژوهشی برای افزایش رضایت زناشویی زنان انجام دهد و به مقایسه ی اثر بخشی دو رویکرد TA و راه حل محور بر تغییر سطح رضایت زناشویی زنان بپردازد تا مشخص شود کدامیک از این دو رویکرد در تغییر سطح رضایت زناشویی و خرده مقیاس هایش مؤثرتر است تا مشاوران برای صرفه جویی در هزینه و وقت مراجع از روش مؤثرتر استفاده کنند.

پیشینه ی پژوهش

در پژوهشی که دانش (۱۳۸۴) با عنوان تاثیر زوج درمانی اسلامی با روش تحلیل ارتباط متقابل در افزایش خودشناسی در سازگاری زناشویی زوج های ناسازگار انجام داده است، نتیجه گرفته که با ۹۵ درصد اطمینان، روش TA سازگاری و رضایت زناشویی گروه آزمایش را افزایش داده است. بوستان (۱۳۸۳) به بررسی مقایسه ای اثر بخش درمان گروهی دورویکرد تصمیم گیری دوباره و روایت درمانی بر افزایش رضایت زناشویی در ازدواج های دانشجویی پرداخت و با وجود تفاوت در خرده مقیاس ها به تفاوتی معنادار دست نیافت.

نظری (۱۳۸۳) به بررسی مقایسه ی تاثیر برنامه ی غنی سازی ارتباط مشاوره و راه حل محور بر رضایت زناشویی زوجین هر دو شاغل پرداخته و نشان داده که برنامه ی غنی سازی ارتباط و مشاوره راه حل محور، رضایت زناشویی زوجین را افزایش داده است.

علی محمد نظری (۱۳۸۷)، پژوهشی در بررسی شیوه ی راه حل محور در افزایش رضایت زناشویی انجام داده است و بهبودی معناداری را در سطح ۵/۰٪ از میان ۳۴ زوج شاغل نشان داد.

شهرزاد دیبایان (۱۳۸۴)، اثر بخشی درمان راه حل محور را در افزایش رضایت زناشویی مورد پژوهش قرار داده و به معناداری درمان راه حل محور در افزایش رضایت زناشویی در زمینه های ارتباط، حل تعارض و رابطه ی جنسی دست یافت.

منصور سودانی (۱۳۸۵) به مقایسه ی اثر بخشی زوج درمانی به شیوه ی شناختی الیس و درمان راه حل محور دشزر به صورت انفرادی و توأم در کاهش تعارضات زناشویی پرداخت و به این نتیجه

که شیوه ی انفرادی الیس و انفرادی راه حل محور در خرده مقیاس کاهش رابطه ی جنسی اثر بخش تر از شیوه ی توام الیس و راه حل محور است، دست یافت.

مردادی (۱۳۷۹) پژوهشی با عنوان «آموزش مهارت های ارتباطی به بانوان و بررسی سودمندی آن بر افزایش رضایت زناشویی» انجام داده که پردازش داده های بدست آمده گویای سودمندی آن بوده است.

بوهولست در (۲۰۰۳) تأثیر گروه درمانی TA را در رضایت زناشویی بررسی کرد و به نتایج معناداری تأثیر TA نسبت به گروه کنترل دست یافت.

آندرومیگو (۱۹۸۵)، در بررسی تأثیر درمان TA در خانواده درمانی و گروه درمانی به معنادار بودن افزایش رضایت زناشویی نسبت به گروه کنترل رسید.

دشرز^۱ (۱۹۹۱) اظهار می دارد که درجه ی موفقیت مراجعان راه حل مدار زمانی که مراجعان ۱۸ ماه تحت پیگیری قرار داشتند به ۸۶ درصد افزایش یافت.

سیگرام^۲ (۱۹۹۷) که بمنظور بهبودی نگرش ها و رفتارهای نوجوانان بزهکار از درمان راه حل محور استفاده نمود، موفقیت خود را اعلام کرد.

همامسی (۲۰۰۵)، بر روی باورهای ارتباطی ناکارآمد رضایت زناشویی و سازگاری زناشویی مطالعه انجام داده است و نتایج پژوهش نمایانگر آن بوده که باورهای ارتباطی ناکارآمد در متأهلان با سازگاری دو نفری پایین، معناداری بیش تری نشان داده اند تا متأهلان با سازگاری بالا.

ورتزل^۳ (۱۹۹۷) کارایی زوج درمانی راه حل محور را در افزایش رضایت زناشویی آزمودنی هایی که مورد پژوهش قرار گرفتند، به تفاوت معناداری در افزایش رضایت زناشویی دست یافتند.

ماد (۲۰۰۰)، در پژوهشی اثر ترکیب دو روش درمانی راه حل محور و آموزش مهارت های ارتباطی را با دوگروه آزمایشی و کنترل مورد آزمون قرار داد و هیچ تفاوت معناداری را در افزایش رضایت در مولفه ی ارتباط میان آزمودنی ها نیافت.

نلسون (۲۰۰۱)، اثر بخش درمان گروهی راه حل محور را در کاهش تعارضات زناشویی مورد بررسی قرار داد. افزایش معنی داری بین رضایت زناشویی و این متغیر آشکار شد.

کورد^۴ (۲۰۰۵)، مهارت های عاطفی در ازدواج و اهمیت آن به عنوان واسطه ی ارتباطی بین مهارت مندی عاطفی و رضایتمندی زناشویی را مورد آزمایش قرار داده و دریافتند که مهارتمندی عاطفی (بویژه شناختن برقراری روابط عاطفی) نقشی مهم در افزایش رضایت زناشویی دارد.

¹ - Deshrez

² - Seagram

³ - Vertzal

⁴ - Cort

برابری^۱ (۲۰۰۲)، دریافت که اگر همسران رابطه ی خود را با اسنادهای منفی شروع کنند، با گذر زمان این موضوع باعث کاهش رضایت زناشویی می شود.

فرضیه های پژوهش

۱. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت زناشویی تفاوتی معنادار وجود دارد.
۲. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت از جهت گیری عقیدتی مذهبی تفاوتی معنادار وجود دارد.
۳. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت از حل تعارض تفاوتی معنادار وجود دارد.
۴. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت از روابط دو تایی تفاوتی معنادار وجود دارد.
۵. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت از موضوع های شخصیتی تفاوتی معنادار وجود دارد.
۶. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت از ارتباط با اقوام تفاوتی معنادار وجود دارد.
۷. بین اثربخشی دو رویکرد (TA) و (راه حل محور) در تغییر سطح رضایت جنسی تفاوتی معنادار وجود دارد.

روش پژوهش

این پژوهش با طرح نیمه آزمایشی، پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل انجام شد.

جامعه ی آماری

تمامی زنان متاهل شاغل ۲۰ تا ۴۰ ساله که به ۱۰ مرکز مشاوره در تهران مراجعه کرده و مشکلاتی در رضایت زناشویی داشتند.

¹ - Berobry

نمونه ی آماری

حجم نمونه ی این پژوهش شامل ۴۸ زن بوده که به روش نمونه گیری تصادفی از بین ۲۰۰ زنی که به ۱۰ مرکز مشاوره مراجعه نموده، انتخاب و پس از اجرای پیش آزمون افراد یاد شده به روش تصادفی در ۳ گروه قرار داده شدند. تعداد اعضای هر گروه ۱۶ نفر می باشد.

ابزار اندازه گیری

متغیر وابسته ی این پژوهش رضایت زناشویی است که بمنظور اندازه گیری آن از پرسشنامه ی رضایت زناشویی انریچ استفاده شد که در ایران به وسیله ی سلیمانیان هنجاریابی گردید و به فرم ۴۷ سوالی با ۹ خرده مقیاس تبدیل شد. این خرده مقیاس ها عبارتند از: رضایت زناشویی، موضوع های شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، نظارت مالی، روابط جنسی، تربیت فرزندان، ارتباط با اقوام و جهت گیری عقیدتی و مذهبی.

پرسشنامه به صورت پنج گزینه ای (که در اصل یک نگرش سنج از نوع لیکرت است) در نظر گرفته شده است که به هر گزینه ی آن از یک تا پنج امتیاز داده می شود. پایایی فرم ۴۷ سوالی بر روی یک گروه ۱۱ نفری با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ بدست آمده است.

روش اجرا

برای هر گروه ۸ جلسه ی ۲ساعته ی هفتگی انجام شد. خلاصه ی جلسه های گروه (TA) عبارتند از:

جلسه ی نخست: معارفه، ایجاد ارتباط، تعیین چارچوب و قوانین. **جلسه ی دوم:** آموزش حالت فن کودکی و نشانه های آن و چهار وضعیت تصمیم گیری. **جلسه ی سوم:** آشنایی با حالت من والدینی با مثال و نشانه ها. **جلسه ی چهارم:** آشنایی اعضا با حالت من بالغ و تقویت بعد مسئولیت پذیری. **جلسه ی پنجم:** تشریح محاوره های متقاطع و مکمل، تبادلات پنهان، زاویه دار مکمل. **جلسه ی ششم:** قصه ی زندگی و نقش آن در تصمیم گیری. **جلسه ی هفتم:** تشریح بازی ها و نقش آن ها در روابط. **جلسه ی هشتم:** آشنایی با انواع نوازش ها، جمع بندی مطالب گذشته، نتیجه گیری و اجرای پس آزمون.

در انتها اعضای گروه موفقیت خود را جشن می گیرند و پس آزمون اجرا می شود.

خلاصه ی جلسه های گروه راه حل محور عبارتند از:

جلسه ی نخست: معارفه، ایجاد ارتباط، تعیین چارچوب و قوانین جلسات درمانی، توضیح کلی مکاتب پسا مدرن و راه حل محور. **جلسه ی دوم:** تعیین هدف ها، بیان مسایل مورد بحث در جلسه ها، آموزش بازنگری و قابگیری دوباره ی مشکلات. **جلسه ی سوم:** استفاده از مقیاس ۰ تا ۱۰ برای الویت بندی مشکلات و ایجاد قرار داد و بیان راه حل های احتمالی مشکلات. **جلسه ی چهارم:** یافتن مورد های استثنا. **جلسه ی پنجم:** استفاده از پرسش معجزه. **جلسه ی ششم:** تثبیت و تحکیم راه حل مشکلات یا راه کاهش آن ها. **جلسه ی هفتم:** استفاده از مقیاس ۰ تا ۱۰ تا با دستیابی به هدف ها به تغییرات خود پی ببرند و آموزش شاه کلید مشکلات با مثال مشکلات با الویت کم تر خودشان. **جلسه ی هشتم:** جمع بندی مطالب گذشته، نتیجه گیری. در انتها اعضای گروه موفقیت خود را جشن می گیرند و پس آزمون اجرا می شود.

یافته های پژوهش

فرضیه ی نخست: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد.
آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۱- بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر میزان رضایت زناشویی

منابع تاثیر	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع میانگین	مقدار F	سطح معناداری
پیش آزمون (هم پراش)	۴۹۷/۳۲۶	۱	۴۹۷/۳۲۶	۴۱/۶۲۰	۰/۰۱
گروهها	۱۳۸۴۲/۱۵۴	۲	۶۹۲۱/۰۷۷	۵۷۹/۲۰۲	۰/۰۱
خطا	۲۳۸/۹۸۷	۲۰	۱۱/۹۴۹		

همان گونه که در جدول مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۵۷۹/۲۰۲ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت زناشویی با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۲ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر میزان رضایت زناشویی

سطح معناداری	خطای معیار اندازه گیری	تفاوت میانگین ها	گروههای مقایسه ای
۰/۰۱	۱/۷۹۶	۵۰/۴۰۵	راه حل محور و کنترل
۰/۰۱	۱/۷۳	۵۲/۰۰۶	TA و کنترل
۰/۴۰	۱/۸۳۵	۱/۶۰۱	راه حل محور و TA

همان گونه که در جدول ۲ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و گروه کنترل از نظر رضایت زناشویی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نتیجه نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت زناشویی دارای تاثیر معنادار است. مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA نشان می دهد این دو رویکرد از نظر تاثیر بر رضایت زناشویی یکسان بوده و تفاوت معناداری با یکدیگر ندارند.

فرضیه ی دوم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت مذهبی تفاوتی معنادار وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۳ - بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر میزان رضایت مذهبی

سطح معناداری	مقدار F	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	منابع تاثیر
۰/۰۱	۱۰/۵۷۹	۲۵/۸۶۰	۱	۲۵/۸۶۰	پیش آزمون (هم پراش)
۰/۰۱	۳۶/۱۶۳	۸۸/۴۰۱	۲	۱۷۶/۸۰۱	گروهها
		۲/۴۴	۲۰	۴۸/۸۹۰	خطا

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۳۶/۱۶۳ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت مذهبی با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۴ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر میزان رضایت مذهبی

سطح معناداری	خطای معیار اندازه گیری	تفاوت میانگین ها	گروههای مقایسه ای
۰/۰۱	۰/۷۸۲	۴/۱۶۵	راه حل محور و کنترل
۰/۰۱	۰/۸۰۳	۶,۷۲۲	TA و کنترل
۰/۰۱	۰/۸۰۹	-۰۲/۵۵	راه حل محور و TA

همان گونه که در جدول ۴ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت مذهبی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت مذهبی دارای تاثیر معنادار هستند. افزون بر این، مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت مذهبی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۵ معنادار است، به این معنا که رویکرد TA تاثیر بیش تری در افزایش این مولفه دارد. فرضیه ی سوم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح تعارض تفاوتی معنادار وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۵ - بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر حل تعارض

سطح معناداری	مقدار F	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	منابع تاثیر
۰/۰۱	۱۶/۵۲۳	۴۴/۸۳۰	۱	۴۴/۸۳۰	پیش آزمون (هم پراش)
۰/۰۱	۱۰۱/۱۴۲	۲۷۴/۴۱۶	۲	۵۴۸/۸۳۱	گروهها
		۲/۷۱۳	۲۰	۵۴/۲۶۳	خطا

همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۱۰۱/۱۴۲ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان حل تعارض با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۶ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر حل تعارض

سطح معناداری	خطای معیار اندازه گیری	تفاوت میانگین ها	گروههای مقایسه ای
۰/۰۱	۰/۸۴	۱۰/۱۴۸	راه حل محور و کنترل
۰/۰۱	۰/۸۲	۱۰/۲۲	TA و کنترل
۰/۹۲	۰/۸۴	-۰/۰۷۹	راه حل محور و TA

همان گونه که در جدول ۶ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر حل تعارض با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش حل تعارض دارای تاثیر معنادارند. مقایسه دو رویکرد راه حل محور و TA نشان می دهد این دو رویکرد از نظر تاثیر بر افزایش حل تعارض یکسان بوده و تفاوتی معنادار با یکدیگر ندارند.

فرضیه ی چهارم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت دوتایی تفاوتی معنادار وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۷ - بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر رضایت دونفری

منابع تاثیر	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
پیش آزمون (هم پراش)	۴۲/۹۷	۱	۴۲/۹۷	۱۴/۲۱۴	۰/۰۱
گروهها	۱۰۱۹/۸۴۲	۲	۵۰۹/۹۲۱	۱۶۸/۶۶۹	۰/۰۱
خطا	۶۰/۴۶۴	۲۰	۳/۰۲۳		

همان گونه که در جدول ۷ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۱۶۸/۶۶۹ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت دو نفری با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۸ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر رضایت دونفری

گروههای مقایسه ای	تفاوت میانگین ها	خطای معیار اندازه گیری	سطح معناداری
راه حل محور و کنترل	۱۴/۹۴۳	۰/۹۴۲	۰/۰۱
TA و کنترل	۱۴/۱۳۹	۰/۸۷۹	۰/۰۱
راه حل محور و TA	۰/۸۰۴	۰/۹	۰/۴۰

همان گونه که در جدول ۸ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر تاثیر بر رضایت دو نفری با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش حل تعارض دارای تاثیر معنادار هستند. مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA نشان

می دهد این دو رویکرد از نظر تاثیر بر افزایش رضایت دو نفری یکسان بوده و تفاوتی معنادار با یکدیگر ندارند.

فرضیه ی پنجم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت شخصیتی تفاوتی معنادار وجود دارد.
آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۹ - بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر میزان رضایت شخصیتی

منابع تاثیر	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	سطح معناداری
پیش آزمون (هم پراش)	۴۹/۳۳۶	۱	۴۹/۳۳۶	۰/۰۱
گروهها	۳۶۲/۳۱۲	۲	۱۸۱/۱۵۶	۰/۰۱
	۵۶/۳۸	۲۰	۲/۸۱۹	

همان گونه که در جدول ۹ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۶۴/۲۶ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت شخصیتی با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است. در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۱۰ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر میزان رضایت شخصیتی

گروههای مقایسه ای	تفاوت میانگین ها	خطای معیار اندازه گیری	سطح معناداری
راه حل محور و کنترل	۶/۳۰۱	۰/۸۴	۰/۰۱
TA و کنترل	۹/۳۴۱	۰/۸۴	۰/۰۱
راه حل محور و TA	-۳/۰۴	۰/۸۴	۰/۰۱

همان گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت شخصیتی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت شخصیتی دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت شخصیتی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، به این معنا که رویکرد TA تاثیر بیشتری در افزایش این مولفه دارد.

فرضیه ی ششم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت شخصیتی تفاوت معناداری وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۱۱ - بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر میزان رضایت ارتباط با اقوام

منابع تاثیر	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	سطح معناداری
پیش آزمون (هم پراش)	۹/۱۴۲	۱	۱۲/۸۷	۰/۰۱
گروهها خطا	۱۴۳/۹۵۴	۲	۱۰۱/۳۶۱	۰/۰۱
	۱۴/۲۰۲	۲۰		

همان گونه که در جدول ۱۱ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۱۰۱/۳۶۱ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت ارتباط با اقوام با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است. در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۱۲ - مقایسه ی اثربخشی گروهها بر میزان رضایت ارتباط با اقوام

گروههای مقایسه ای	تفاوت میانگین ها	خطای معیار اندازه گیری	سطح معناداری
راه حل محور و کنترل	۵/۹۳۲	۰/۴۴	۰/۰۱
TA و کنترل	۴/۵۳	۰/۴۲	۰/۰۱
راه حل محور و TA	۱/۴۰	۰/۴۴	۰/۰۱

همان گونه که در جدول ۱۲ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت ارتباط با اقوام با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت ارتباط با اقوام دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت ارتباط با اقوام نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، به این معنا که رویکرد راه حل محور تاثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد.

فرضیه ی هفتم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت جنسی تفاوتی معنادار وجود دارد.

آزمون آماری مورد استفاده: تحلیل کوواریانس

جدول ۱۳- بررسی تاثیر گروههای آزمایشی بر میزان رضایت جنسی

منابع تاثیر	مجموع مجذورات	درجه ی آزادی	مجموع مجذورات	سطح معناداری
پیش آزمون (هم پرش)	۱۵/۶۳۴	۱	۹/۱۹۰	۰/۰۱
گروهها	۴۵۳/۱۱۱	۲	۱۳۳/۱۸۱	۰/۰۱
	خطا	۲۰		

همان گونه که در جدول ۱۳ مشاهده می شود، آزمون آماری F با مقدار ۱۳۳/۱۸۱ نشان می دهد، تاثیر گروه بندی آزمایشی بر میزان رضایت جنسی با اطمینان ۰/۹۹ از نظر آماری معنادار است، در ادامه نتایج آزمون تعقیبی بمنظور مقایسه ی گروهها قابل مشاهده است.

جدول ۱۴- مقایسه ی اثربخشی گروهها بر میزان رضایت جنسی

گروههای مقایسه ای	تفاوت میانگین ها	خطای معیار اندازه گیری	سطح معناداری
راه حل محور و کنترل	۱۰/۱۸۲	۰/۶۷	۰/۰۱
TA و کنترل	۸/۵۳۹	۰/۶۵	۰/۰۱
راه حل محور و TA	۱/۶۴	۰/۶۶	۰/۰۵

همان گونه که در جدول ۱۴ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت جنسی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت جنسی دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت جنسی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، به این معنا که رویکرد راه حل محور تاثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج بدست آمده از تحلیل آماری بیانگر آن است که در شاخص رضایت زناشویی و خرده مقیاس های رضایت زناشویی با میزان ۰/۹۹ تفاوتی معنادار بین گروههای TA یا راه حل محور با زوجینی که در گروه کنترل قرار دارند وجود دارد. پس نتیجه می گیریم که گروه درمانی زوجین با رویکرد TA و راه حل محور برافزایش رضایت زناشویی موثر است. فرضیه ی نخست: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۱ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و گروه کنترل از نظر رضایت زناشویی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه (TA) و گروه کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نتیجه نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت زناشویی موثرند که با نتایج بدست آمده از پژوهش مرادی (۱۳۷۹)، هماسی (۲۰۰۵)، کورد و دوارن^۱ (۲۰۰۵) و برابری (۲۰۰۲) همسو است.

رضایت زناشویی زنانی که تحت درمان راه حل محور قرار گرفته اند، افزایش یافته است. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش های نظری (۱۳۸۳)، دیباییان (۱۳۸۴)، سودانی (۱۳۸۵) ماد (۲۰۰۰)، نلسون (۲۰۰۱)، زیمرمن^۲ (۱۹۹۶)، سیگرام (۱۹۹۷) و ورتزل (۱۹۹۷) که اثر بخشی رویکرد راه حل محور را در افزایش رضایت زناشویی زوجین بررسی کردند، مطابقت دارد.

بر اساس جدول ۲ مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و به وسیله ی آزمون کو-واریانس نشان می دهد که این دو رویکرد از نظر تاثیر بر رضایت زناشویی یکسان بوده و تفاوتی معنادار با یکدیگر ندارند این در حالی است که در بررسی خرده مقیاس های مذهبی - عقیدتی و شخصیت درمان گروهی TA و در خرده مقیاس های ارتباط با اقوام و جنسی درمان گروهی راه حل محور موثر تر است، بنابراین فرضیه ی پژوهش رد می شود یعنی رضایت زناشویی زنانی که تحت درمان راه حل محور یا TA قرار گرفته اند به یک میزان افزایش یافته است و نمی توان گفت کدام یک از این دو رویکرد در افزایش رضایت زناشویی موثر تر است. علت این نتیجه را می توان در کاربردی بودن هر دو رویکرد دانست.

فرضیه ی دوم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت مذهبی تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت مذهبی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت مذهبی دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، بر اساس جدول ۴ مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت مذهبی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۵ معنادار است، بنا بر این فرضیه ی صفر رد شده و فرضیه ی آماری پژوهش تایید میگردد به این معنا که رویکرد TA تاثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد.

¹-Dorvarn.

² - Zimmav

علت اثر بخش تر بودن گروه درمانی زنان به شیوه ی TA آن است که بیش تر گرایش های افراد به مسایل مذهبی و عقیدتی ناشی از آموزش هایی است که در کودکی به آن ها داده شده و با توجه به شناخت شخصیت، افراد نگاهی آگاهانه تر نسبت به این مسایل پیدا می کنند که سبب انعطاف پذیری آنان می شود. این نتیجه با نتایج بدست آمده از پژوهش دانش (۱۳۸۴) و ترکان (۱۳۸۵) همسو است.

فرضیه ی سوم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح حل تعارض تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۵ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر حل تعارض با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش حل تعارض دارای تأثیر معنا دارند. بر اساس جدول ۶ که مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA نشان می دهد این دو رویکرد از نظر تأثیر بر افزایش حل تعارض یکسان بوده و تفاوتی معنادار با یکدیگر ندارند، بنابراین فرضیه ی صفر تائید و فرضیه ی آماری پژوهش رد می شود. از آن جا که رویکرد TA بر روابط متقابل تأکید دارد، با آموزش این رویکرد می شود شناخت کافی بر مبادلات تکمیلی، ضربدری و نهانی بوجود آورد و با استفاده از این روش تعارضات را کاهش داده و حل کرد. نتایج این پژوهش با نتایج بدست آمده از پژوهش ترکان (۱۳۸۵)، دانش (۱۳۸۴) و مرادی (۱۳۷۹) همسو است. همچنین رویکرد راه حل محور رویکردی است که بر روابط بین فردی تأکید داشته و آموزش می دهد چگونه نگاه متفاوت طرف مقابل را درک کنیم و به جای قهر و از بین رفتن روابط متقابل به بیان احساس و مهارت حل مسئله بدون در نظر گرفتن علت آن توجه کنیم، استفاده از این روش باعث حل تعارضات می شود. این نتایج با نتایج بدست آمده از پژوهش های، دیبایان (۱۳۸۴)، سودانی (۱۳۸۵)، نظری (۱۳۸۳) و نلسون (۲۰۰۱) همسو است.

فرضیه ی چهارم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت روابط دوتایی تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۷ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر تأثیر بر رضایت دو نفری با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش حل تعارض دارای تأثیر معنادارند. بر اساس جدول ۸ مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA نشان می دهد که این دو رویکرد از نظر تأثیر بر افزایش رضایت دو نفری یکسان بوده و تفاوتی معنادار با یکدیگر ندارند، بنابراین فرضیه ی صفر تائید شده و فرضیه ی آماری پژوهش رد می گردد.

از آن جا که رویکرد TA بر روابط متقابل تاکید دارد، با آموزش این رویکرد می توانیم شناخت کافی درباره ی سه حالت "من شخصیت" خود و دیگران بدست آوریم و با استفاده از این روش روابط دوتایی خود را بهتر کنیم. نتایج این پژوهش با نتایج بدست آمده از پژوهش دانش (۱۳۸۴)، همسو است. همچنین رویکرد راه حل محور رویکردی است که بر روابط بین فردی تاکید داشته و آموزش می دهد چگونه نگاه متفاوت طرف مقابل را درک کنیم و بیان احساس داشته باشیم. استفاده از این روش باعث بهبود روابط دوتایی می شود. نتایج این پژوهش با نتایج بدست آمده از دیبایان (۱۳۸۴)، سودانی (۱۳۸۵)، نظری (۱۳۸۷) و نلسون (۲۰۰۱) همسو است.

فرضیه ی پنجم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت شخصیتی تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۹ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت شخصیتی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت شخصیتی دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، بر اساس جدول ۱۰ که مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت شخصیتی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، بنابراین فرضیه ی صفر رد شده و فرضیه ی آماری پژوهش تأیید می گردد.

به این معنا که رویکرد TA تأثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد. از آن جا که رویکرد TA بر روابط متقابل تاکید دارد، با آموزش این رویکرد می توان شناخت کافی درباره ی سه حالت "من شخصیت" خود و دیگران بدست آورد و با استفاده از این روش تغییراتی برای بهتر شدن شخصیت خود و دیگران ایجاد کرد. نتایج این پژوهش با نتایج بدست آمده از پژوهش سودانی (۱۳۸۵)، بوستان (۱۳۸۳)، دانش (۱۳۸۴) و آندرمیکو (۱۹۸۵) همسو است.

فرضیه ی ششم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت ارتباط با اقوام تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۱۱ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت ارتباط با اقوام با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت ارتباط با اقوام دارای تاثیر معنادارند. افزون بر این، بر اساس جدول ۱۲ که مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت ارتباط با اقوام نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است، به این معنا که رویکرد راه حل محور

تاثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد. چون در رویکرد راه حل محور به روابط فردی توجه می شود و به جای قهر و از بین رفتن روابط متقابل به بیان احساس و مهارت حل مسئله بدون در نظر گرفتن علت آن تاکید می شود، این نتیجه با یافته های پژوهشی سودانی (۱۳۸۵) و سیگرام (۱۹۹۷) مطابقت دارند.

فرضیه هفتم: بین اثر بخشی دو رویکرد (TA) و راه حل محور در تغییر سطح رضایت جنسی تفاوتی معنادار وجود دارد.

همان گونه که در جدول ۱۳ مشاهده می شود، تفاوت بین گروه راه حل محور و کنترل از نظر رضایت جنسی با اطمینان ۰/۹۹ و همچنین تفاوت بین گروه TA و کنترل در متغیر یاد شده با همین سطح اطمینان از نظر آماری معنادار است که این نشان می دهد هر دو رویکرد در افزایش رضایت جنسی دارای تاثیر معنادار هستند. افزون بر این، بر اساس جدول ۱۴ که مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA از نظر میزان تاثیر بر رضایت جنسی نشان می دهد تفاوت بین دو رویکرد با اطمینان آماری ۰/۹۹ معنادار است به این معنا که رویکرد راه حل محور تاثیری بیش تر در افزایش این مولفه دارد. در خصوص تبیین خرده مقیاس رابطه ی جنسی با توجه به این که به لحاظ مسایل فرهنگی زنان برای بیان احساس و نیاز خود در حضور همسر احساس راحتی نمی کنند و علت یابی این مشکل ترس از شکستن غرور مرد است. رویکرد راه حل محور با آموزش چگونگی بیان احساس و تمرکز بر حل مشکل نه علت آن سبب بهبود روابط جنسی می شود. نتیجه بدست آمده با نتایج سودانی (۱۳۸۵)، دیبایان (۱۳۸۴)، نظری (۱۳۸۷)، نلسون (۲۰۰۱) و ورتزل (۱۹۹۷) همسو است.

نتیجه گیری کلی

روش کار نیمه آزمایشی پیش آزمون - پس آزمون و جامعه ی آماری پژوهش که متشکل از زوجین مراجعه کننده به ۱۰ مرکز مشاوره در تهران بوده اند، معرفی شد و به توضیح نمونه گیری تصادفی ۴۸ زن از بین آن ها پرداخته شد. ابزار اندازه گیری این پژوهش پرسشنامه ی رضایت زناشویی انریچ است و نتایج با روش آماری تحلیل کوواریانس به تفسیر آمده است. نتایج بدست آمده از تحلیل آماری بیانگر آن است که در شاخص رضایت زناشویی و خرده مقیاس های رضایت زناشویی با میزان ۹۹ درصد تفاوتی معنادار بین گروه های TA یا راه حل محور با زنانی که در گروه کنترل قرار دارند، وجود دارد. پس نتیجه می گیریم که گروه درمانی زنان با رویکرد TA و راه حل محور بر افزایش رضایت زناشویی موثر است مقایسه ی دو رویکرد راه حل محور و TA نشان می دهد، در حالی که این دو رویکرد از نظر تاثیر بر رضایت زناشویی یکسان بوده و تفاوتی معنادار

با یکدیگر ندارند، بنابراین رضایت زناشویی زنانی که تحت درمان راه حل محور یا TA قرار گرفته اند، به یک میزان افزایش یافته است و نمی توان گفت کدام یک از این دو رویکرد در افزایش رضایت زناشویی مؤثرتر است. این در حالی است که در بررسی خرده مقیاس های مذهبی - عقیدتی و شخصیت درمان گروهی TA و در خرده مقیاس های ارتباط با اقوام و رضایت جنسی درمانی گروهی راه حل محور مؤثرتر است .

منابع

- ۱- براد شاول، ج. ۱۳۸۲ . خانواده تحلیلی سیستمی، ترجمه مهدی قراچه داغی. تهران- نشر البرز.
- ۲- برن، ا. ۱۳۷۳ . تحلیل رفتار متقابل، ترجمه اسماعیل فصیح. تهران- نشر فاتح.
- ۳- بوستان، ا. ۱۳۸۳ . بررسی اثر بخشی دو شیوه روایت درمانی و تصمیم گیری مجدد بر رضایت زناشویی زوجین، دانشگاه آزاد علوم تحقیقات تهران.
- ۴- بیجاری، راد-مهآبادی، ن. ۱۳۷۱ . روان شناسی ازدواج یا تشکیل خانواده. تهران؛ انتشارات حافظ.
- ۵- ترکان ه. کلانتری، م. مولوی، ج. ۱۳۸۵ . بررسی اثربخشی گروه درمانی به شیوه تحلیل تبادلی بر رضایت زناشویی و خرده مقیاس هایش. اصفهان- ماهنامه دانشکده علوم تربیتی اصفهان، شماره ۲، صص ۳۸۳-۴۰۳.
- ۶- دانش، ع. ۱۳۸۴ . تاثیر زوج درمانی اسلامی با روش تحلیل ارتباط متقابل در افزایش خود شناسی در رضایت و سازگاری زناشویی زوج های ناسازگار. تهران، نخستین کنگره آسیب شناسی خانواده در ایران- دانشگاه شهید بهشتی.
- ۷- دلاور، ع. ۱۳۸۰ . مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی . تهران؛ انتشارات رشد.
- ۸- دیبایان، ش. ۱۳۸۴ . اثر بخشی درمان راه حل محور در افزایش رضایت زناشویی. تهران؛ دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۹- سودانی، م. ۱۳۸۵ . مقایسه اثر بخشی زوج درمانی به شیوه شناختی الیس و درمان راه حل محور به طور انفرادی و گروهی. تهران-دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۱۰- کوری، ج. ۲۰۰۵ . نظریه های خانواده درمانی، ترجمه سید محمدی. تهران؛ نشر روان.
- ۱۱- گلدنبرگ، ایرنه، هربرت. ۱۳۸۲ . خانواده درمانی، ترجمه سیامک نقشبندی-حمید رضا شاه براتی . تهران-نشر روان.
- ۱۲- نظری، ع. م. ۱۳۸۳ . بررسی و مقایسه تاثیر برنامه غنی سازی ارتباط و مشاوره راه حل محور بر رضایت زناشویی زوجین شاغل. تهران: دانشگاه تربیت معلم.
- ۱۳- نظری، ع. م. ۱۳۸۷ . بررسی تاثیر مشاوره راه حل محور در رضایت زناشویی در ابعاد پرخاشگری، روابط دوتایی حل تعارض، رضایت جنسی در زوج های هر دو شاغل. تبریز- فصلنامه روانشناسی دانشگاه تبریز بهار ۱۳۸۷؛ شماره ۳، صص: ۹۳-۱۱۷.

۱۴- نوابی نژاد، ش. ۱۳۸۳. مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. تهران؛ انتشارات اولیا.

15- Andromico, Mp (1985) The chronological elevator. A rededecision model for Both the TA & not TA therapist, western institute for group & family therapy, Journal of Family Psychology, 32, Pp 731-802.

16 - Brobry, (2002). Focus solve solution , , A longitudinal analysis . Journal of Social Psychology, 60 , Pp 861-900.

17 - Berg. K. (2001) The productive Narcissist . The Promise of Leadership . New York , PP 124-200.

18 - Coart & Dowran , (2005). Effective Skill & Romantic Relationship . Journal of family , 29 Pp 361-387.

19 - Deshazer, S. R (1991) putting difference to work. Newyork: Norton.

20 - Hamamci, Z (2005) dysfunctional relationship beliefs in martial satisfaction & adjostment. Social Behavior & personality: an International journal , 87 Pp 701-954.

21 - Mudd. (2000). Complex solve solution therapy and communication skills, Journal of family , 29 Pp 250-293.

22 - Nelson (2001). Effect ion focus solve solution at increase marital problem. The Co evolution Of the family. Journal Of personality. Chicago, pp. 28-60.

23 - Seagram (1997), affection solve solution at boy group therapy. retrieved on august. 20. 2002 from www.ashevillecounseling.com-www.seinstitute.com

24 - Wertzal (1997). Relation between solve solution at couple martial therapy and in marital satisfaction : selected papers of David Epsom and Michael White, 1989-191 (pp. 109-151). Adelaide, South Australia: dulwich centre publications.

25 - Zimmerman, J. L., & Dickerson, V. C. (1996). If problems talked : focus solve solution theory in action. New York: California press.